

Zbigniew Czerski

Kronika : sesja sprawozdawczo-naukowa Centralnego Zaocznego Studium Nowego Prawa Cywilnego

Palestra 12/2(122), 113-115

1968

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

2. SESJA SPRAWOZDAWCZO-NAUKOWA CENTRALNEGO ZAOCZNEGO STUDIUM NOWEGO PRAWA CYWILNEGO

W dniu 2 grudnia 1967 r. odbyła się w Warszawie w siedzibie Zarządu Głównego Zrzeszenia Prawników Polskich sesja sprawozdawczo-naukowa Centralnego Zaocznego Studium Nowego Prawa Cywilnego.

W latach 1965—1967 Zarządy Okręgów ZPP w Warszawie i w Katowicach zorganizowały i prowadziły Zaoczne Studium, którego celem było omówienie najważniejszych zmian i instytucji prawa wprowadzonych przez wielką kodyfikację prawa cywilnego, jaką stanowił kodeks cywilny, kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz nowy tekst kodeksu postępowania cywilnego.

Studium przeznaczone było przede wszystkim dla praktyków rekrutujących się spośród wszystkich zawodów prawniczych, a więc sędziów, prokuratorów, adwokatów, arbitrów, notariuszy, radców prawnych i prawników administracyjnych.

Liczba uczestników Studium była poważna: 4400 osób w grupie prawa materialnego i przeszło 2300 osób w grupie prawa procesowego.

Studium prowadziło obszerną działalność wydawniczą w zakresie skryptów, przeznaczonych w zasadzie dla uczestników studium, wydając 49 zeszytów z zakresu prawa materialnego i 18 zeszytów z prawa procesowego.

Wydaje się jednak, że słowo skrypt brzmi tu zbyt skromnie. Opracowania tematów objętych tymi skryptami dokonywane były przez najwybitniejszych znawców praktyki i teorii prawa, przez profesorów wyższych uczelni, sędziów Sądu Najwyższego oraz znakomitych praktyków, w tym wielu adwokatów. Opracowania zawarte w tym wydawnictwie były poszukiwanym materiałem i wskazówką w pracy każdego prawnika, zwłaszcza w pierwszym okresie po wejściu w życie nowej kodyfikacji, kiedy brak było jeszcze orzecznictwa Sądu Najwyższego na temat nowych uregulowań ustawowych. Można by zadać sobie nawet pytanie, w jakim stopniu działalność wydawnicza Studium wpłynęła na kształtowanie się też prawnych orzecznictwa sądów i na ewolucję poglądów reprezentowanych przez teoretyków prawa.

Nie zaprzeczony wydaje się bowiem prymat pierwszeństwa w zakresie opracowania w sposób poważny, a zarazem nie unikający nowatorskiego ujęcia problematyki prawnej wielkiej kodyfikacji prawa cywilnego, jaki zdobyło sobie Studium przez swoją działalność wydawniczą.

Jak już wspomniałem wyżej, udział adwokatury w pracach Studium był poważny. Na czele Rady Programowej Studium w zakresie prawa materialnego stał adw. Stanisław Garlicki, a w skład jej wchodził m.in. adwokaci: Antoni Agopszowicz, Mirosław Gersdorf i Jerzy Kurcysz.

Na czele Rady Programowej w zakresie prawa procesowego stał doc. Jan Krajewski, a w skład jej wchodził m.in. adw. Tomasz Bartczak, prof. Jerzy Jodłowski i adw. Zdzisław Krzemiński.

Niezależnie od skryptów, o których była wyżej mowa, Studium wydawało ponadto zeszyty z materiałami szkoleniowymi, zatytułowane „Informacja Prawnicza”. Zeszytów tych wyszło dotychczas 10 numerów i zawierały one aktualne orzecznictwo Sądu Najwyższego i GKA, a ponadto aktualny wykaz ukazujących się aktów ustawodawczych.

Celem sesji sprawozdawczo-naukowej było dokonanie analizy działalności Studium i ocena wydanych skryptów. Ocena ta obejmowała zarówno problem przydatności skryptów dla realizacji założeń Studium i wykazanie zmian, jakie wpro-

wadziła wielka kodyfikacja prawa cywilnego, a ponadto omówienie wykładni tych zmian, na którym to polu Studium wykazało działalność, którą można by nazwać pionierską, a w każdym razie wyprzedzającą w czasie inne opracowania prawnicze.

Obradom przewodniczyli na zmianę: prezes Zarządu Okręgowego Warszawskiego ZPP adw. Paweł Aslanowicz i prezes Zarządu Okręgu ZPP w Katowicach sędzia A. Bubik.

Otwierając sesję adw. Aslanowicz wskazał na wagę problematyki, jaką wzięło na swe barki Studium, podejmując się opracowania nowych zagadnień prawnych związanych z kodyfikacją. Opracowanie tych zagadnień w formie skryptów, mających charakter poważnych prac naukowych, zapewniło powstałą w pierwszym okresie po kodyfikacji lukę i stanowiło ważny krok naprzód w tworzeniu się wykładni nowych przepisów. Opracowania poszczególnych tematów objętych skryptami były realizacją szerokiego zamówienia społecznego, jakie powstało w szerokich kręgach prawnictwa polskiego na omówienie nowych przepisów.

Pierwszy w kolejności referat wygłosił Przewodniczący Rady Programowej z zakresu prawa materialnego adw. Stanisław Garlicki. Referent wskazał na cele i zadania, jakie przyświecały w pierwszej kolejności Radzie Programowej. Zmiany w obowiązujących przepisach i wprowadzenie całego szeregu nowych unormowań prawnych, wśród których przykładowo można wymienić choćby problematykę dziedziczenia gospodarstw rolnych, przedawnienia i prekluzji (scalenie tych dwóch instytucji), obrotu między jednostkami gospodarki uspołecznionej i wiele innych skłoniły Radę Programową do wydawania skryptów, stanowiących monograficzne opracowanie poszczególnych zagadnień. Tematy były ujmowane przede wszystkim pod kątem wskazywania na nowe instytucje i uregulowania prawne. Ogólny nakład skryptów wyniósł 260 000 egzemplarzy. Każdy ze skryptów przed ukazaniem się był recenzowany przy czym tematy z prawa materialnego miały po dwóch recenzentów, a z prawa procesowego — po jednym.

Redaktorem programu prawa materialnego był sędzia Sądu Najwyższego Witold Formański, a redaktorem programu prawa procesowego adw. Andrzej Trypens.

Na zakończenie adw. Stanisław Garlicki omówił plany Studium, które obejmują wydanie w przyszłości dodatkowych skryptów, obejmujących zagadnienia dotyczące przepisów prawa cywilnego nie objęte kodeksem cywilnym (jak np. hipoteka, księgi wieczyste, prawo handlowe, weksłowe i czekowe) oraz zagadnienia wiążące się z prawem cywilnym bądź też ponowne opracowanie niektórych tematów, które zasługują na ponowne omówienie ze względu na bogate orzecznictwo (jak np. problem dziedziczenia gospodarstw rolnych).

Następny z kolei referent, sędzia Marek Gintowt, omówił pracę związaną z wydawaniem zeszytów „Informacji Prawniczej”.

Z kolei dłuższe, wyczerpujące referaty poświęcone naukowej recenzji wydanych skryptów wygłosili: prof. Witold Czachórski, który omówił skrypty z zakresu prawa cywilnego materialnego (bez prawa obrotu uspołecznionego), prezes Głównej Komisji Arbitrażowej dr Jan Topiński, który omówił skrypty z zakresu prawa obrotu uspołecznionego, sędzia Sądu Najwyższego Zofia Wasilkowska, która omówiła skrypty z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, oraz prof. Władysław Siedlecki, który omówił skrypty z zakresu procedury cywilnej. Wszyscy recenzenci w wypowiedziach swoich wskazywali zarówno na twórczą rolę opracowań zawartych w skryptach, jak i na duże ich znaczenie w zakresie przydatności praktycznej.

W dyskusji zabierali głos spośród obecnych przedstawicieli świata nauki i praktyki: prof. Witold Warkalło, prof. Mieczysław Piekarski, adw. dr A. Agopszowicz, prof. Edmund Wengerek, adw. T. Jackowski, sędzia SN Stanisław Gross, prof. Jerzy Wiszniewski, not. Stanisław Kurpiel, prezes Okręgowej Komisji Arbitrażowej Wacław Maliszewski oraz adw. Jerzy Kurcysz. Dyskutanci wskazywali na pożyteczność akcji wydawniczej prowadzonej przez Studium, która niewątpliwie zaszkodziła sobie wdzięczność szerokich rzesz prawnictwa polskiego. Akcja to powinna być kontynuowana i powinna zasięgiem swym obejmować zarówno wznowienia już opracowanych tematów, jak również nowe opracowania ukazujących się aktów normatywnych. Istnieje zwłaszcza potrzeba opracowania tematyki prawa pracy, prawa autorskiego, prawa wynalazczego i in. Należałoby również rozszerzyć zakres osób, dla których skrypty są dostępne, albowiem według dotychczasowej organizacji skrypty otrzymują tylko abonenci. Postulowano otwarcie nowego działu „pytań i odpowiedzi prawnych”.

Reasumując, sesja ta pozwala niewątpliwie wysnuć wniosek, że działalność Studium stanowiła pożyteczny wkład w rozwój nauki prawa i spełniła doniosłą rolę w zakresie podnoszenia poziomu praktycznego wykonywania zawodów prawniczych. Na uwagę zasługuje podkreślenie harmonijnej współpracy zarządów okręgowych ZFP: warszawskiego i katowickiego, która okazała się tak owocna.

Niewątpliwie prace Studium powinny być kontynuowane, a nawet rozszerzane, gdyż mają doniosłe znaczenie dla życia prawniczego w Polsce.

adw. Zbigniew Czerski

3. Z ŻYCIA IZB ADWOKACKICH

Izba bydgoska

1. W czerwcu ubiegłego roku, wobec upływu kadencji kierowników zespołów, odbyły się w 27 zespołach adwokackich Izby bydgoskiej zebrania sprawozdawczo-wyborcze, w których wzięli udział przedstawiciele Rady Adwokackiej.

Przy przeprowadzeniu akcji sprawozdawczo-wyborczej wzięto pod uwagę wytyczne NRA, dotyczące zwłaszcza poddania kontroli działalności kierownika zespołu — przez przeanalizowanie jego sprawozdania za okres minionej kadencji — a także zadań stojących przed zespołami.

Rada Adwokacka powołała — spośród wybranych kandydatów — kierowników zespołów, z wyjątkiem 2 zespołów, w których powołano tymczasowych kierowników i zarządzono ponowne wybory.

2. W dniu 22.VI.1967 r. odbyło się w lokalu Rady Adwokackiej pierwsze posiedzenie nowo powołanej Komisji Pracy Społecznej, które zagaił dziekan Rady, omawiając zarazem dotychczasową działalność społeczną adwokatów, a także kierunki tej pracy w przyszłości.

W wyniku ożywionej dyskusji postanowiono — dla usprawnienia organizacji pracy społecznej i ułatwienia realizacji programu tej pracy — podzielić teren województwa na 6 rejonów i powierzyć ich kierownictwo poszczególnym członkom Komisji.